

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА

КАФЕДРА АКАДЕМІЧНОГО ТА ЕСТРАДНОГО ВОКАЛУ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор,
з науково-методичної та навчальної
роботи
О. Б. Жильцов
“04” 09 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЛЬНИЙ СПІВ

Галузь знань: 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність: 025 «Музичне мистецтво»

Освітній рівень - другий (магістерський)

V курс

Інститут мистецтв

2017-2018 навчальний рік

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 0213554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Протокол № 10/16/17
(підпис) (прізвище, ініціали)
« 16 » 20 17 р.

Розподіл годин зведено з робочим навчальним планом. Структура типова.
Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

А. О. Таранник

Робоча програма з навчальної дисципліни «Сольний спів» для студентів у галузі знань 02 «Культура і мистецтво», за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво», професійного спрямування «Сольний спів» (академічний) другого (магістерського) освітнього рівня рівня

Розробник: Леонтієва Софія Леонідівна, старший викладач кафедри академічного та естрадного вокалу Інституту мистецтв

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри академічного та естрадного вокалу Інституту мистецтв

Протокол від “6” вересня 2017 року № 1

Завідувач кафедри академічного та естрадного вокалу Мережка Ю.В. (Мережка Ю.В.)
(підпис)

© _____, 2017 рік
© _____, 2017 рік

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	4
СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	9
I. Опис предмету навчальної дисципліни	9
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	10
III. Програма навчальної дисципліни.....	11
IV. Навчально-методична карта навчальної дисципліни.....	12
V. Завдання для самостійної роботи.....	13
VI. Система поточного та підсумкового контролю знань	17
VII. Методи навчання.....	22
VIII. Методичне забезпечення навчальної дисципліни	22
IX. Основна література.....	23
X. Додаткова література	28

Пояснювальна записка

Ця робоча програма укладена з урахуванням вимог стандарту вищого навчального закладу та повністю відповідає вимогам підготовки фахівців у ВНЗ мистецького спрямування.

При підготовці робочої програми врахований принцип комплексного вивчення студентами спеціальних дисциплін, який передбачає оволодіння ними поряд з академічним співом низки інших спеціальних дисциплін: майстерності актора, сценічної мови, хореографії, музично-теоретичних дисциплін тощо.

Мета дисципліни – відкрити магістрантам перспективу професійного розкриття та розвитку свого творчого потенціалу, оволодіти всіма можливостями співацького голосу, розумінням та виконавською майстерністю вокальних академічних творів у збагаченому синтезі музики, слова, пластики, емоційної акторської виразності, допомогти у розширенні творчої уяви та вихованні естетичного смаку.

Поряд з практичним навчанням співу, завданням навчальної дисципліни є виховання у магістрантів творчої волі, прагнення до самовдосконалення, формування художнього стилю, розширення світогляду, знайомства з найкращими зразками академічної музики вітчизняних та зарубіжних композиторів.

Робоча програма враховує також вимоги фахової підготовки студентів другого (магістерського) рівня мистецького спрямування. Робота викладача з магістрантами проводиться безпосередньо на практичних заняттях.

Основною формою проведення занять є практичне (індивідуальне) заняття з викладачем, проте для творчого осмислення ідей і положень курсу академічного співу магістранти повинні обов'язково самостійно готуватися до занять.

До робочої програми додається перелік понять і основних вмінь, оволодіння якими є обов'язковим для кожного магістранта, а також список рекомендованої літератури з навчальної дисципліни "Сольний спів".

Критерієм оцінювання знань, умінь і навичок студента є не стільки обсяг матеріалу, що залишився у пам'яті, скільки вміння його аналізувати, узагальнювати, активно і творчо використовувати в процесі самовираження мистецького задуму на практиці.

Робоча програма розрахована на період навчання за ОКР "Магістр" V курс і складає: 98 практичних, 70 самостійних годин, 12 годин модульного контролю. У ній подано орієнтовний тематичний план з розподілом навчального часу на вивчення окремих тем за курсами і семестрами навчання.

Визначальна форма обліку успішності студентів – навчальні, тематичні модулі та семестрові форми контролю.

Зміст робочої програми обговорено на засіданні кафедри академічного та естрадного вокалу Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка.

Методичні рекомендації

Головними завданнями навчання з "Сольного співу" є:

- Розкрити та розвинути природні властивості голосу в повному діапазоні та найкращому тембровому забарвленні.
- Оволодіти прийомами вокальної техніки, емоційно-динамічною виразністю звуку на основі професійного усталеного дихання, сформувати вокальні навички.
- Розширити музичні уявлення, відчувати музичну форму цілого твору, розвиток та завершеність окремих фраз, логіку розвитку кульмінації.
- Надати відомості про музичну спадщину оперного мистецтва, залучити до культури співочого виконавства та розвинути художньо-виконавський смак на традиціях попереднього історичного досвіду.

- Оволодіти прийомами звукового відображення різних відтінків психологічного стану людини.
- Оволодіти музичною термінологією.
- „Чути інтонацію” як вираз змісту твору, аналізуючи інтонаційний ряд через зіставлення слова з мелодикою, ритмом, теситурою.
- Майбутній фахівець повинен вміти осмислювати та виконувати академічний твір в синтезі музики, слова та акторської виразності.
- Розкривати задум твору в усіх аспектах проявів сутності людини, якими є щирість мови душі, енергетична реалізація почуття, емоції, пластики руху.
- Володіти вмінням професійного спілкування зі слухачем на сцені.
- Навчитись вирішувати проблему вокально-педагогічного репертуару, збагачення його для майбутньої практичної роботи.
- Навчитись любити та поважати свій голос, дотримуватись усіх норм та правил охорони здоров'я та працездатності вокального апарату.

Методика професійного виховання майбутнього академічного співака повинна охоплювати різні аспекти його творчого життя, різнобічно формувати його особистість в широкому розумінні цього слова. Адже багато є і буде артистів на сценах всього світу, і тільки той артист має право на суспільне визнання, талант якого натхнений колоритом та невичерпними духовними цінностями рідного народу. Тому бажано в навчально-виховному процесі використовувати творчі національні традиції української пісенної культури. Доцільно також використовувати репертуар з пісенних культур інших народів світу, який побудований на високих зразках світової класичної музичної літератури.

Для здійснення широкого комплексу дій, спрямованих на виховання академічного співака, необхідна база, яка повинна забезпечити умови для проведення навчального процесу, а саме: кабінет, де проходять практичні індивідуальні заняття з "Сольного співу", фортепіано.

Прямим впливом на аудиторію є те, що різні виконавці відрізняються один від одного не лише жанром, репертуаром і майстерністю, а також манерою та артистичністю, одним словом - "іміджем". Тому треба акцентувати увагу на створенні власного, неповторного образу.

Репертуар для академічного виконавця є основним фактором всієї його творчості. Для будь-якого музиканта репертуар є найважливішою ланкою його професійної діяльності. Тому постійне акцентування уваги на формуванні репертуарної політики є першочерговим у вихованні смаку та культури магістранта.

Всі виступи магістрантів аналізуються на засіданнях кафедри академічного та естрадного вокалу.

Таким чином, система навчання академічного співака надає йому не тільки повноцінну професійну підготовку, але й створює умови для творчого виявлення особистості майбутнього виконавця та викладача, що й сприяє подальшому розвитку академічної вокальної культури України.

Перелік обов'язкових умінь, навичок, вправ і комбінацій, які повинен виконувати магістрант

1. З майстерністю володіти своїм голосом і технікою академічного виконавства, виявляючи найкращі темброві барви голосу та звукову своєрідність:

- опанувати та постійно удосконалювати уміння професійного співочого дихання;
- досконало володіти високою позицією звучання голосу;
- в усій повноті оволодіти яскравим звучанням головного та грудного резонаторів;
- мати ідеально точну інтонацію звуковедення;
- володіти відшліфованою професійною мовою.

2. Професійно розвинути свій творчий потенціал та розширити особисті художні уявлення.

3. Удосконалити природні динамічні, емоційні, енергетичні властивості своєї особистості.
4. Професійно ретельно розспівуватись.
5. Виявляти свій акторський талант, вміти відчувати академічний твір як мікросвіт з його живими почуттями, емоційно-психологічними переживаннями, яскравими енергетичними проявами.
6. Розкривати задум авторів твору, втілюючи його зміст у виконання засобами свого особистого осмислення, наділяючи творчий образ сценічною виразністю.
7. Мати широкі творчі уявлення та володіти прийомами академічного виконавства.
8. Мати музичну ерудицію, володіти музичною термінологією.
9. Формувати свій виконавський репертуар, осмислено відбираючи твори, які відповідають високим критеріям професіоналізму, сучасному інтелектуальному погляду та які будуть відповідати особистому артистичному іміджу.
10. Мати вихований естетичний смак.
11. Володіти майстерністю професійного спілкування зі слухачем на сцені.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс: підготовка магістрів	Галузь знань, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів - 6 Змістових модулів - 2 Загальна кількість годин - 270	Галузь знань: 02 «Культура і мистецтво» Спеціальність: 025 «Музичне Мистецтво» Другий (магістерський) рівень V курс	Нормативна Другий (магістерський) рівень V курс Рік підготовки: V Семестр: IX, X Практичні заняття: 98 годин Аудиторні: 98 годин Самостійна робота: 70 годин Модульний контроль: 12 годин Вид контролю: <i>Залік – IX семестр</i> <i>Залік – X семестр</i>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва розділу, теми	Кількість годин				
	Усього:	Із них:			
		Практичні	Самостійна робота	Модульний контроль	Аудиторні
Змістовий модуль 1 (V курс, IX семестр)					
Тема 1. Вирівнювання звучання голосних в поєднанні з приголосними. Техніка функціонування артикуляційного апарату. Закріплення навиків звуковедення, техніки дихання.	48	30	18		30
Тема 2. Літературний текст та музика. Подальше розширення творчих уявлень студента.	36	26	10		26
Модульний контроль	6			6	
Форма контролю	Залік				
Усього:	90	56	28	6	56
Змістовий модуль 2 (V курс, X семестр)					
Тема 3. Удосконалення техніки співу. Вирівнювання тембрального забарвлення голосу. Закріплення умінь у вправах та вокалізі. Творче опрацювання репертуару.	40	20	20		20
Тема 4. Закріплення знань та умінь з фаху. Удосконалення творчих уявлень студента.	44	22	22		22
Модульний контроль	6			6	
Усього:	90	42	42	6	42
Разом:	180	98	70	12	98

ІІІ. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 (V КУРС, ІХ СЕМЕСТР)

Тема 1. Вирівнювання звучання голосних в поєднанні з приголосними. Техніка функціонування артикуляційного апарату. Закріплення навиків звукоутворення.

Тема 2. Літературний текст та музика. Подальше розширення творчих уявлень студента.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 (V КУРС, X СЕМЕСТР)

Тема 3. Удосконалення техніки співу. Вирівнювання тембрального забарвлення голосу. Закріплення умінь у вправах та вокалізі. Творче опрацювання репертуару.

Тема 4. Закріплення знань та умінь з фаху. Удосконалення творчих уявлень студента.

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СОЛЬНИЙ СПІВ»

V курс

Модулі	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
Назва модуля				
Кількість балів за модуль	753		676	
заняття	1	2	3	4
годин	30	26	20	22
Назва навчального модуля (практичне заняття) 1029 балів	Вирівнювання звучання голосних в поєднанні з приголосними. Техніка функціонування артикуляційного апарату. Закріплення навиків звукоутворення. (10+0.5)*30= 315 б.	Літературний текст та музика. Подальше розширення творчих уявлень студента. (10+0.5)*26= 273 б.	Удосконалення техніки співу. Вирівнювання тембрального забарвлення голосу. Закріплення умінь у вправах та вокалізі. Творче опрацювання репертуару. (10+0.5)*20= 210 б.	Закріплення знань та умінь з фаху. Удосконалення творчих уявлень студента. (10+0.5)*22= 231 б.
Самостійна робота 350 балів	5*18=90 б.	5*10=50 б.	5*20=100 б	5*22= 110 б.
Види поточного Контролю 50 балів	Модульна контрольна робота (прослуховування 25 балів)		Модульна контрольна робота (прослуховування 25 балів)	
Підсумковий контроль	Залік		Залік	
Всього 753 бали, коефіцієнт 7,53			Всього 676 бали, коефіцієнт 6,76	

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Тема	Зміст завдання	К-ть годин	Література	Академічний контроль	Бали
Практичний модуль I (V курс, IX семестр)						
1.	Вирівнювання звучання голосних в поєднанні з приголосними. Техніка функціонування артикуляційного апарату. Закріплення навиків звукоутворення.	Вирівнювання звучання голосних в поєднанні з приголосними; техніка функціонування артикуляційного апарату; закріплення навиків звукоутворення та техніки дихання. Закріплюючи навик, отриманих на уроках, домогтися однорідності та приблизності співу голосних (в поєднанні з приголосними) при повному збереженні притаманного їм колориту звучання, слідкуючи за легкістю та чіткістю координації функції артикуляційного апарату). Спів – вид музично-виконавського мистецтва, де музичне виконання органічно поєднується з необхідністю виразного донесення мовного тексту. Перед голосовим апаратом ставиться завдання не лише формування красивого музичного співецького тону. Але і одночасного ясного і чіткого донесення до слухача сенсу слів поетичного тексту. Дикційна чіткість – необхідне якість професійного співака.	18	Основна 2, 6, 7, 25, 33, 38, 41, 45, 50 Додаткова 12, 15, 35, 44.	Контроль на практичному занятті	90

		Вокалізація та слово - дві сторони єдиного процесу співу, що взаємодіють один на одного, оскільки робляться єдиним голосовим апаратом. У артикуляції мовних звуків беруть участь численні м'язові органи ротоглоткового каналу: губи, мова, м'яке небо, зів, глотка. Тому основне завдання стає робота артикуляційного апарату разом з навичками звукоутворення та правильної, якісної техніки співацького дихання.				
2.	Літературний текст та музика. Подальше розширення творчих уявлень студента.	Літературний текст та музика; подальше розширення творчих уявлень студента. На самостійне відпрацювання студентів відводиться 10 годин. Від початку роботи над твором, виконавець повинен ретельно та уважно вивчити його. Для цього потрібно проаналізувати твір з боку його музичної структури, знайти найбільш важкі місця та продумати способи їх подолання, намітити загальний план виконання. Аналіз музичної структури - розбір окремих побудов, виявлення періодів, речень, фраз - допоможе студентів здолати багато труднощів, що полягають в цьому творі. Встановити роль супроводу, який	10	Основна 2, 6, 7, 25, 33, 38, 41, 45 Додаткова 12, 15, 35, 44.	Контроль на практичному занятті	50

		допомагає у розкритті художнього образу. Особливе та найголовніше місце має літературний текст та його підтвердження у музиці. У відтворенні образу основна робота полягає у відпрацюванні тексту, яка повністю залежить від вірного логічного наголосу і є сенсом усього сказаного поетом. При логічному аналізі тексту необхідно уважно розібратися в синтаксичній конструкції фраз, для того, щоб при читанні (а також і в співі) з особливою точністю і чіткістю були виділені слова, пов'язані один з одним по сенсу. Глибоко осмислюючи, проаналізувати виконуваний твір, відкриваючи задум авторів. Треба розставляти смислові акценти, логіку смислового розвитку всього твору, його кульмінації та завершення. Прослідкувати логіку втілення поетичного задуму в музиці, в її інтонації, теситурі, темпоритмі тощо.				
Практичний модуль II (V курс, X семестр)						
3.	Удосконалення техніки співу. Вирівнювання тембрального забарвлення голосу. Закріплення	Удосконалення техніки співу. Вирівнювання тембрального забарвлення голосу. Закріплення умінь у вправах та вокалізі. Творче опрацювання репертуару.	20	Основна 2, 6, 7, 25, 33, 38, 41, 45, 50	Контроль на практичному занятті	100

	умінь у вправах та вокалізі. Творче опрацювання репертуару.	Вирівнювання тембрального забарвлення голосу. Закріплення умінь у вправах та вокалізах. Робота по підбору репертуару.		Додаткова 12, 15, 35, 44.		
4.	Закріплення знань та умінь з фаху. Удосконалення творчих уявлень студента.	Закріплення знань та умінь з фаху. Удосконалення творчих уявлень студента З перших кроків професійного розвитку майбутнього співака необхідно прищеплювати інтерес до творчого мислення, до аналізу виконуваного твору, його музичної мови та до розкриття рис образу поетичного тексту. Викладач повинен навчити вмінню розкривати підтекст, слідкуючи за логікою смислового розвитку фрази, за емоційно-музичним наповненням та динамікою розвитку кульмінації твору. На уроках академічного співу необхідно постійно розширювати творчий музичний кругозір студента та виховувати естетичний смак.	22	Основна 2, 6, 7, 25, 33, 38, 41, 45 Додаткова 12, 15, 35, 44.	Контроль на практичному занятті	110
Разом:			70 годин		350 балів	

VI. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення магістрантів з навчальної дисципліни «Сольний спів» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види контролю. Систему рейтингових балів для видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS).

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ з/п	Вид діяльності Змістовий модуль 1	Кількість рейтингових балів за одиницю	Одиниць	Всього
1.	Відвідування індивідуальних занять	0.5	56	28
2.	Робота на індивідуальних заняттях	10	56	560
3.	Модульні контрольні роботи	25	1	25
4.	Самостійна робота	5	28	140
Всього без підсумкового контролю		753		
Всього без підсумкового контролю з урахуванням коефіцієнта		7,53		
Підсумковий рейтинговий бал		100		

№ з/п	Вид діяльності Змістовий модуль 2	Кількість рейтингових балів за одиницю	Одиниць	Всього
1.	Відвідування індивідуальних занять	0.5	42	21
2.	Робота на індивідуальних заняттях	10	42	420
3.	Модульні контрольні роботи	25	1	25
4.	Самостійна робота	5	42	210
Всього без підсумкового контролю		676		
Всього без підсумкового контролю з урахуванням коефіцієнта		6,76		
Підсумковий рейтинговий бал		100		

Методи контролю

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

Методи усного контролю: перегляд-прослуховування, модульний контроль, залік.

Методи самоконтролю: визначення та проведення власного виконавського аналізу та підбір засобів художньої виразності для кожного конкретного вокального твору.

Завдання до заліку

У процесі оцінювання навчальних досягнень магістрантів застосовуються такі методи:

Методи усного контролю: індивідуальне прослуховування, ПМК, залік.

Методи самоконтролю: уміння самостійно розучувати та проводити вокальний самоаналіз творів програмного репертуару.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка у балах	Критерії оцінювання
A «відмінно»	90-100	Студент добре вміє реалізувати свої творчі можливості, голос звучить збагачено у головному та грудному резонаторах, згладжені перехідні ноти, володіє кантиленою, добре володіє професійним співочим диханням. Студент багато працював над пошуком індивідуальної манери виконання, яскравої динаміки розвитку драматургії виконуваного твору, емоційної творчої самореалізації. Голос звучить професійно якісно в розширеному діапазоні, рівно і яскраво. Студент впевнено, в повній мірі, з майстерністю розкриває всю глибину авторського задуму твору, яскраво реалізуючи свій артистичний та енергетичний потенціал. Досконало володіє всіма можливостями свого голосу, заворожуючи слухача барвами тембру, багатством інтонацій, щирістю, своєрідною манерою співу. Вміє володіти слухацькою увагою.
B «дуже добре»	82-89	Студент володіє всіма можливостями голосу без суттєвих помилок: рівністю звучання у головному та грудному регістрах, широким діапазоном і яскравим тембральним забарвленням, професійним володінням кантиленою та співочим диханням. Студент виявляє повні і систематичні знання, засвоєння основної і додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення й оновлення знань. Студент емоційно виразно розкриває задум вокального твору, розуміє їх стиль й жанровість. Студент має добру професійну підготовку як в оволодінні вокально-музичними навиками, так і в роботі над художнім образом пісні.
C «добре»	75-81	Студент добре володіє рівністю звучання (регістрами) співацького голосу, розуміє стиль,

		жанровість вокальних творів, емоційно відчуває характер літературного образу пісні, але ще є деякі недоліки: форсований звук, гнусавість, горлові відтінки, недоліки у сценічній пластиці. Студент емоційно виразно розкриває задум вокального твору, володіє вокальними технічними прийомами на досить широкому діапазоні, витримує теситуру, але є недоліки: іноді нестійка інтонація, метроритмічна нестабільність, пластична невиразність. Студент має добру професійну підготовку як в оволодінні вокально-музичними навичками, так і у роботі над художнім образом пісні, але ще необхідно попрацювати над музичною виразністю та емоційною насиченістю акторського творчого прояву.
D «задовільно»	67-74	Студент має елементарні навички з оволодіння голосовим апаратом, але не відчуває міцної дихальної опори, емоційна віддача, артикуляція та дикція – в'ялі. Намагається донести зміст виконуваного твору до слухача. Студент набув певного досвіду в оволодінні резонаторами, голос звучить впевненіше, але тембрально нерівно. Не набули розвитку акторські здібності, що не дає змоги повноцінно розкрити задум авторів вокального твору.
E «достатньо»	60-68	Студент має елементарні навички в оволодінні голосовим апаратом, але не відчуває опори дихання, в'яла емоційна віддача, в'яла артикуляція та дикція. Студент осмислено розкриває драматургію літературного тексту, але професійні вокальні навички, тобто володіння високою співочою позицією, відчуття опори звука та дихання повинні набути більшої впевненості.
FX «незадовільно з можливістю повторного складання»	35-59	Студент не розвинув навичок кантиленного співу на професійній дихальній опорі, не розвинув вокально-виконавських здібностей взагалі, не виявив ознак акторського мислення. Студент лише частково сприймає навички вокалізації, проте творча думка залишається в'ялою, акторська робота – невиразною. Студент не досяг успіхів.

Ф «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу»	1-34	Студент не розвинув навичок кантиленного співу на професійній дихальній опорі, не розвинув вокально-виконавських здібності взагалі, не виявив ознак акторського мислення. Студент має досить низький рівень знань та умінь, що вимагає повторного вивчення дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу магістранта на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Модульний контроль знань магістрантів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

У таблиці представлено розподіл балів, що присвоюються магістрантам упродовж вивчення навчальної дисципліни «Сольний спів»:

Розподіл балів, що присвоюються магістрантам

Змістовий модуль 1			Загальна кількість балів без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	Загальна кількість балів з урахуванням коефіцієнта
Практичне заняття, самостійна робота	Практичне заняття, самостійна робота	Модульна контрольна робота			
T1	T2	25	753	7,53	100
405	323				

Змістовий модуль 2			Загальна кількість балів без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	Загальна кількість балів з урахуванням коефіцієнта
Практичне заняття, самостійна робота	Практичне заняття, самостійна робота	Модульна контрольна робота			
T3	T4	25	676	6,76	100
310	341				

Кількість балів за роботу з практичним матеріалом, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

VII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

На заняттях з сольного співу застосовуються загальні педагогічні та спеціальні методи навчання:

- **метод розв'язання** різних за ступенями складності навчальних завдань (дозволяє формувати у студентів систему практичних умінь і навичок; активізує діяльність студентів);
- **метод ілюстрування** (застосування викладачем елементів показу правильного звукоутворення та звуковедення);
- **метод звукового регулювання** (дозволяє студентам співвідносити звучання власного голосу з голосом викладача, а також знаходити оптимальний режим роботи голосового апарату в процесі з супроводом);
- **метод педагогічного аналізу** (формує педагогічне мислення студентів у конкретних педагогічних та виконавських ситуаціях засобом аналізу власних дій, розвиває аналітичний, вокальний слух студента);
- **метод ескізної роботи над твором** (дозволяє розширити навчальний репертуар студента з метою його застосування у подальшій педагогічній та музично-виконавській діяльності).

VIII. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- робоча навчальна програма;
- навчальні методичні посібники;
- схеми, таблиці;
- збірки вокалізів;
- збірки класичних арій композиторів XVII-XVIII століття;
- збірки зарубіжних арій;
- збірки романсів зарубіжних композиторів;
- збірки романсів російських композиторів;
- збірки романсів українських композиторів;
- збірки народних пісень.

ІХ. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

Репертуарний список вокальних творів,
які відповідають широкому спектру вимог з навчальної дисципліни
"Сольний спів", обираються до вивчення і обіймають собою всі ступені
складності, передбачені навчальним процесом

Вокалізи

1. Абт Ф. Вокализы для баритона и баса. - М.: Музыка, 1985.
2. Абт Ф. Избранные упражнения. — М.: Музыка, 1985.
3. Вілінська І. Вокалізи для низького голосу. – К. 1962.
4. Вілінська І. Вокалізи для високого голосу. – К.: Мистецтво, 1969.
5. Вілінська І. Вокалізи для середнього голосу. – К.: Музична Україна, 1989.
6. Вілінська І. Вокалізи для співака-початківця. – К. 1971.
7. Воронім О., Вороніна Р. 30 вокалізів на основі народних пісень. -К.: Музична Україна, 1991.
8. Гарсія М. Школа співу. – М.: Музгіз, 1956.
9. Глінка М. Вправи для вдосконалення голосу , методичні пояснення до них та вокалізи-сольфеджіо. – М.: Музгіз, 1951.
10. Далецкий О. Вокализы. – М. 1973.
11. Егорычева М. Упражнения для развития вокальной техники. – К., 1980.
12. Завалишина М. Вокализы. – К., 1984.
13. Заринь В. Вокализы. – М., 1962.
14. Зейдлер Г. Искусство пения для сопрано или тенора. - М.: Гос.муз. издательство, 1957.
15. Конконе Дж. Сорок упражнений. – М., 1962.
16. Лютген В. Ежедневные упражнения: 20 маленьких вокализов. – М.: Музыка, 1964.
17. Маркезі М. Вокалізи – К., 1980.
18. Павлюченко С. Вокалізи для середнього і низького голосів. - К.: Музична Україна, 1979.
19. Тамшина В. И. Вокализы для сопрано. - М.: Музыка, 1973.
20. Vokalisieren Рапофка. Edition Peters Op.85 Heft I (Arlberg)

Нотно-методична література

1. Карабіць І. - К.: Музична Україна, 1983.
2. Кос-Анатольский А. Вибрані пісні -К.: Музична Україна, 1991.
3. Поклад І. - К.: Музична Україна, 1991.
4. Сабадаш С. - К.: Музична Україна, 1981.
5. Шамо І. - К.: Музична Україна, 1989.
6. Вечер старинного романса. - М.: Искусство.
7. Малышева Н. М. О пении (из опыта работы с певцами). - М.: Сов.

композитор, 1988.

8. Популярный справочник песен. - М.: Музыка, 1991.
9. Песни ансамбля "Битлз". - К.: Музична Україна, 1990.
10. Романсы и песни П. Булахова. - М.: Музыка, 1983.
11. Старинные романсы "Умчались года...". - М.: Музыка, 1991.

Арії старовинних композиторів

1. Бах Й.С. Арія «Слезы, вздохи, трепет горе...» з кантати №21
2. Бонончині «Per la gloria»
3. Джордані Т. «Caro mio ben»
4. Каччіні Дж. «Amarilli», «Аве марія»
5. Марчелло Б. «Quella fiamma che m`accende»
6. Монтеверді К. «Lasciate mi mirare»
7. Паїзіелло Дж. «La bella morinola»
8. Перголезі Дж. «Se tu m`ami», «Confusa smarita », канцона «Tre giorni son che Nina»; арії з кантат «Salve Regina», «Stabat mater»
9. Скарлатті Д. «Sonto nel core», «Violette»
10. Страделла А. «Pieta, Signore»
11. Честі А. «Tu mancavi a tormentarmi»
12. Чімароза Д. Каватина Нанелли з опери «Фанатик древніх римлян».

Оперні арії зарубіжних композиторів

1. Россіні Дж. Каватина Розіни з опери «Севільський цирульник»
2. Белліні В. Полонез Ельвіри з опери «Пуритане», каватина Норми з опери «Норма»
3. Верді Дж. Арія Леонори з I дії з опери «Трубадур», арія Аїди з опери «Аїда», Сцена і арія Віолетти з опери «Травіата», арія Джильди з опери «Ріголетто», куплети Оскара з опери «Бал-маскарад», болеро Елены з опери «Сіцилійська вечірня»
4. Понкеллі А. Арія Джоконди з опери «Джоконда»
5. Леонкавалло Р. Арія Недди з опери «Паяци», арія Зази з опери «Заза»
6. Пуччіні Дж. Арія Ліу з опери «Турандот», розповідь Мімі, вальс Мюзетти з опери «Богема»
7. Берліоз Г.Л. Арія з ораторії «Осуждение Фауста»
8. Гуно Ш. Речитатив та арія Джульєтти з опери «Ромео і Джульєтта»
9. Оффенбах Ж. Куплети Олімпії з опери «Казки Гофмана»
10. Деліб К.Ф. Строфи Лакме з опери «Лакме»
11. Бізе Ж. Арія Мікаели з опери «Кармен»

Оперні арії українських композиторів

1. Березовський М.С. Арія Демофонта з опери «Демофонт»
2. Гулак-Артемівський С.С. Арія Оксани з опери «Запорожець за Дунаєм»
3. Лисенко М.В. Три арії Марильці з опери «Тарас Бульба», каватина Оксани з опери «Різдвяна ніч», три пісні Наталки з опери «Наталка Полтавка»
4. Вериківський М.І. Арія Панночки з опери «Вій», аріозо Настусі з опери «Пан сотник», другий монолог Ганни з опери «Наймичка»
5. Верстовський О.М. Арія Наташі «Світить, світить сонце ясне» з опери «Аскольдова могила»

Романси українських композиторів

1. Барвінський В. «Місцю князю», «В лісі», «Ой сумна, темна ніченька», «Сонет»
2. Білаш О. «Жайвори», «Горить моє серце», «Цвітуть бузки»
3. Гулак-Артемівський С.С. «Стоїть явір над водою»
4. Жербін М. «Пливе моя душа», «Вокаліз»
5. Кирейко В. «Пророк», «Знов весна», «Пісня про матір», «Чого я жду»
6. Косенко В. «Говори, говори», «Вони стояли мовчки», «О, если бы ты могла»
7. Кропивницький М. «Соловейко»
8. Лисенко М. «Милованка», «Не забудь юних днів», «Безмежнеє поле», «В грудях вогонь»
9. Людкевич С. «Спи, дитино моя», «Про Бондарівну», «Ой піду я до млина»
10. Майборода Г. «Бажання», «Гаї шумлять», «Не сумуй»
11. Стеценко К. «Плавай, плавай, лебеденько», «Стояла я і слухала весну», «Вечірня пісня», «О, дивуйсь», «Дивлюсь я на яснії зорі»

Романси зарубіжних композиторів

1. Бетховен Л. «Люблю тебе», «Сурок», «Гандолетта», «Прощание», «Радость страданья», «Новая любовь», «Песня о блохе»
2. Моцарт В.А. «О Цитра, ты моя», «Тайна», «К Хлое»
3. Гайдн Й. «Поцелуй», «Розочка», «Серенада», «О, сладкий звук»
4. Берг А. «Ода Любви», «Песнь тростинки»
5. Брамс Й. «Колыбельная», «Охотник», «Ода Сафо», «Тебя забыть», «Звучат нажене свирели», «Серенада», «Девушка горит»

6. Гріг Е. «Сердце поэта», «Песня Сольвейг», «Лебедь», «Сон», «Люблю тебя», «Старая мать», «К родине»
7. Мендельсон Ф. «Фиалка», «На крыльях чудной песни», «Зимняя песня»
8. Сен-Санс К. «Соловей»
9. Шуберт Ф. «Город», «Двойник», «Девушка и Смерть», «Лесной царь», «Баркаролла»
10. Шуман Р. «Солдат», «Посвящение», «Весенняя ночь»
11. Балакирев М. «Взошел на небо месяц ясный», «Приди ко мне»
12. Бородин О. «Спесь», «Октава», «Песня темного леса»
13. Глієр Р. «Кто, волны, вас остановил»
14. Глінка М. «Скажи, зачем», «Только узнал я тебя», «Не говори, любовь пройдет», «В крови горит огонь желанья», «К Цитре», «Ах, когда я прежде знала», «Адель», «Победитель», «Я помню чудное мгновенье», «Ночной Зефир», «Песнь Маргариты»
15. Глазунов О. «Соловей», «Сновиденье», «Не скажу никому, «Я затеплю свечу», «Чаруй меня, чаруй», «Я здесь, Инезилья», «Старый капрал», «Мне грустно», «Я вас любил»
16. Кюї Ц. «Царскосельская статуя», «Коснулась я цветка», «Смеркалось»
17. Мусоргский М. «Где ты, звездочка», «Семинарист», «Петрушка», «Листья шумели уныло»
18. Рахманінов С. «Полюбила я на печаль свою», «Вокализ», «Не пой, красавица при мне», «Утро», «Сон», «Я жду тебя», «Ночь печальна», «Маргаритки», «Островок», «Здесь хорошо», «Арион», «Крысолов»
19. Римський-Корсаков М. «Восточный романс», «Красавица», «Нимфа», «Сновиденье», «Дева и солнце»
20. Чайковський П. «Я Вам не нравлюсь», «Уноси мое сердце», «Растворил я окно», «Средь шумного бала», «И больно, и сладко», «Слеза дрожит», «Отчего?», «Ни слова, о друг мой», «На землю сумрак пал», «Закатилось солнце», «В эту лунную ночь», «День ли царит»

Обработки українських народних пісень

1. Лисенко М.В. «Ой, не світи, місяченьку», «Ой, джигуне, джигуне», «Дощик», «Зоре моя вечірняя», «Ой, пряду, пряду», «Ой, зацвіла червона калина», «І сніг іде, і метелиця»
2. Лятошинський Б. «Тече річка невеличка»
3. Бойченко «Зелененький барвіночок»
4. Кос-Анатольський А. «Чотири воли пасу я», «Чом, чом не прийшов»
5. Яценко «Глибока кирниця»

6. Вілінська В. «Ти до мене, ти до мене не ходи»
7. Ревуцький Л. «На кладочці умивалася»
8. Колесса М. «Ой, гаю мій, гаю»

Українські народні пісні

1. «Вечір близенько»
2. "В кінці греблі шумлять верби"
3. «Гандзя»
4. «Глибока кирниця»
5. "Грицю, Грицю, до роботи"
6. «Де ти, доню, барилася?»
7. «Добривечір дівчино»
8. «Добрий вечір, зелена діброво»
9. «Дощик»
10. "Ішов козак потайком"
11. «і шумить і гуде»
12. «Їхав козак на війноньку»
13. «Їхав козак за Дунай»
14. "Йшла я по воду"
15. «Закувала зозуленька»
16. «Зелененький барвіночку»
17. «Зелена ліщинонько»
18. «Зацвіла в долині червона калина»
19. «Зоре моя вечірняя»
20. «Казав мені батько»
21. «Летіла зозуля через мою хату»
22. «Лугом іду, коня веду»
23. "На вулиці скрипка грає"
24. «Нащо мені чорні брови»
25. «Не щибече соловейку»
26. «Одна гора високая»
27. «Ой важу я, важу»
28. «Ой, джигуне, джигуне»
29. «Ой, дівчино, шумить гай»
30. «Ой, вербо, вербо»
31. «Ой, гаю мій, гаю»
32. «Ой, за гаєм, за Дунаєм»
33. «Ой зірву я у рожі квітку»
34. "Ой, на горі сніг біленький"

35. «Ой на горі на високій»
36. "Ой, на гору козак воду носить"
37. «Ой, не світи, місяченьку»
38. «Ой не ходи, Грицю»
39. "Ой, маю я чорні брови"
40. «Ой під вишню»»
41. «Ой піду я до млина»
42. «Ой там на горі»
43. «Ой у полі три криниченьки»
44. «Ой у полі три тополі»
45. «Ой ходила дівчина бережком»
46. «Ой чий то кінь стоїть»
47. «Ох і не стелися, хрещатий барвінку»
48. «Пливе човен»
49. "Сидить дід на печі"
50. «Сонце низенько»
51. «Стелися, барвінку, низенько»
52. «Стоїть гора високая»
53. "Ти до мене не ходи"
54. «Умираю моя мати»
55. «Чи я в лузі не калина була»
56. «Чого сидиш коло мене»
57. "Хоть у мене мужичок з кулачок"
58. "Якби мені черевики"
59. "Якби мені не тиночки»

Х. ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Артемьева Е. В классе К. Н. Дормак. Обобщение вокально-педагогического процесса. – М.: Музыка.
2. Антонюк А. Постановка голосу: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Українська ідея, 2000.
3. Барсов Ю. Вокально-исполнительские и педагогические принципы М. Глинки. – М., 1968.
4. Богадуrow В. Очерки по истории вокальной методологии. Вып. 1-3. М., 1929-1937.
5. Богадуrow В. Вокальное воспитание детей. – М., 1953.
6. Вербов А. Техника постановки голоса. – М., 1963.
7. Витт Ф. Практические советы обучающемуся пению. – М., 1968.

8. Вопросы вокальной педагогики. Выпуск 7. Сборник статей. – М.: Музыка, 1984.
9. Гарсиа М. Школа пения. – М., 1957.
10. Глинка М. Упражнения для усовершенствования голоса, методические к ним пояснения. – М., 1951.
11. Голубев П. Советы молодым педагогам-вокалистам. – М., 1963.
12. Давидова В., Мчелидзе Д. Певческое дыхание и некоторые советы по постановке голоса. – Тбилиси: Литература.
13. Дмитриев Л. Голосообразование у певцов. – М., 1962.
14. Дмитриев Л. К вопросу об установке голосового аппарата в пении // Труды ГМПИ им. Гнесиных. Вып. 1. – М., 1959.
15. Дмитриев Л. Основы вокальной методики. – М., 2000.
16. Дмитриев Л. Рентгенологические исследования строения и приспособления голосового аппарата у певцов. – М., 1957.
17. Дмитриев Л. Б. Основы вокальной методики. – М.: Музыка, 1968.
18. Дюм Д. Розвиток та охорона співацького голосу. – К.: Музична Україна, 1988.
19. Дюпре Ж. Школа пения. – М., 1955.
20. Егоров А. Гигиена голоса и его физиологической основы. – М., 1962.
21. Егоров А. Фізіологія співу і профілактика захворювання голосу співака. – Л., 1958.
22. Євтушенко Д. Роздуми про голос. – К.: Музична Україна, 1979.
23. Емельянов В. Развитие голоса, координация и тренинг. – СПб: Лань, 2000.
24. Жданович А. Некоторые вопросы вокальной методики. – М., 1965.
25. Жинкин Н.И. О теориях голосообразования//Мышление и речь. – М., 1963.
26. Зданович А. Питання вокальної методики. – М., Музгіз, 1965.
27. Злобин К.В. Физиология пения в профилактике заболеваний голосового аппарата. – М.- Л., 1958.
28. Иванов А. О вокальном образе. – М.: Профиздат, 1968.
29. Кадинов Н. Удивительное о слухе и голосе. – М., 1969.
30. Канкарович А. Культура вокального слова. – М.: Муз. изд., 1957.
31. Кантарович А. Гігієна голосу. – М., 1955.
32. Каплун Я. М. Пособие по постановке голоса вокалистов. – М., 1998.
33. Комарович И. Практические советы начинающему певцу. – М.-Л.: Музыка, 1965.
34. Конвер Ю. Тренировочные упражнения в развитии певческого голоса. – М., 1976.
35. Ламперти Ф. Искусство пения. – М., 1923.

36. Левидов И. Развитие голоса певца и профессиональные болезни голосового аппарата. – М., 1938.
37. Луканин В. Мой метод работы с певцами. / Под ред. Нестеренко. – Л.: Музыка, 1972.
38. Луканин В. Обучение и воспитание молодого певца. – М., 1977.
39. Менабени А. Методика обучения сольному пению. – М., Просвещение, 1987.
40. Микшина М. Практические основы вокального искусства. – К.: Музична Україна, 1971.
41. Морозов В. Вокальный слух и голос. – М.-Л.: Музыка, 1965.
42. Морозов В. Тайны вокальной речи. – Л.: Наука, 1967.
43. Назаренко И. Искусство пения. – М., 1968.
44. Назаров И. Основы музыкально-исполнительской техники и методы её совершенствования. – М., 1969.
45. Павлищева О. Методика постановки голоса. – М.; Л., 1964.
46. Петрова Е. О динамике звука певческого голоса. – М.: Муз. изд., 1963.
47. Работнов Л. Основы физиологии и патологии голоса певцов. – М.-Л., 1932.
48. Работнов Л. Физиология певческого дыхания. – М., 1938.
49. Рудаков Е. Новая теория образования верхней певческой форманты // Применение акустических методов исследования в музыковедении. – М., 1964.
50. Руководство по фонииатрии. – Л., 1970.
51. Садовников В. Орфоэпия в пении. – М., 1958.
52. Сонки С. Теория постановки голоса. – Л., 1925.
53. Станиславский К. С. и Немирович-Данченко В.И. об искусстве актёра-певца. – М.: Искусство, 1973.
54. Тренина П. Из опыта педагога-вокалиста. – М., 1976.
55. Фант Г. Акустическая теория голосообразования. – М., 1964.
56. Фейгин М. Индивидуальность учня та мистецтво педагога. – М., 1968.
57. Юдин С. Формирование голоса певца. – М., 1962.
58. Юссон Р. Певческий голос. Исследование основных физиологических и акустических явлений певческого голоса. – М.: Музыка, 1974.
59. Юссон Р. Певческий голос. – М., 1974.
60. Ярославцева Л. Мировые вокальные школы. – М., 1981.

Нотні архіви в Інтернеті

Всі нотні бібліотеки інтернету

<http://www.all-music.boom.ru>

Нотний архів класичної музики. Компіляція нотних бібліотек Інтернету

Нотна бібліотека класичної музики

<http://nlib.narod.ru>

Ноти академічних творів – партитури, камерно-інструментальна, вокальна музика, педагогічний репертуар

Українські народні пісні

<http://usongs.narod.ru>

Скановані тексти народних пісень з нотами.

Нотний архів Бориса Тараканова

<http://notes.tarakanov.net>

навчальні посібники, партитури, клавіри, вокальні твори.

Навчально-методична література з фонду бібліотеки Інституту мистецтв

1. Карабиць І. – К.: Музична Україна, 1983.
2. Кос-Анатольський А. Вибрані пісні – К.: Музична Україна, 1991.
3. Поклад І. – К.: Музична Україна, 1991.
4. Сабадаш С. – К.: Музична Україна, 1981.
5. Шамо І. – К.: Музична Україна, 1989.
6. Вечер старинного романса. – М.: Искусство. 2003.
7. Малышева Н. М. О пении (из опыта работы с певцами). – М.: Сов. Композитор, 1988.
8. Популярный справочник песен. – М.: Музыка, 1991.